

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська Політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Фінансово-економічний факультет

ТРАНСАТЛАНТИЧНА БЕЗПЕКА ТА РОЛЬ УКРАЇНИ

Матеріали
всеукраїнської науково-практичної конференції,
12 червня 2025 м. Дніпро

м. Дніпро
НТУ «Дніпровська Політехніка»

УДК 327 + 327.477 + 341.232 + 341.235

Т 01

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук НТУ «Дніпровська Політехніка» (протокол № 12 від 24.06.2025 р.),
Вченою радою Фінансово-економічного факультету НТУ «Дніпровська Політехніка»
(протокол № 7 від 24.06.2025 р.)*

Редакційна колегія:

Т.В. Кулик (ред.), к.і.н., с.н.с., М.С. Пашкевич, д.е.н., проф., О. В. Усатенко, д.е.н., проф.,
А.А. Макурін, д.е.н., проф., К.П. Пілова, к.е.н., доц., С. М. Шагоян, к.е.н., доц., А.О.
Перфільєва, к.і.н., доц., О. С. Двуреченська, к.і.н., доц.

Т 01 Трансатлантична безпека та роль України: матеріали всеукраїнської наук.-
практ. конф. 12 червня 2025 р., м. Дніпро / за заг. ред. Т. В. Кулик. Дніпро: НТУ ДП,
2025. 183 с.

Збірка містить матеріали доповідей учасників всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансатлантична безпека та роль України» щодо глибинних зрушень у міжнародному безпековому середовищі, спричинені загостренням стратегічної конкуренції, новою хвилею геополітичних викликів та еволюцією світового порядку. Розглядаються структурні зміни безпекової архітектури, геоекономічні чинники та реакція західних альянсів на політику сили. Особливу увагу приділено війні росії проти України як каталізатору змін у регіональній і глобальній безпеці. Важливим напрямом є осмислення стратегічної ролі України в трансформації європейської та євроатлантичної безпекової системи. Аналізуються формати співпраці з ЄС, НАТО та США, питання оборонної політики, автономії ЄС і трансатлантичної згуртованості. Представлено бачення майбутніх безпекових сценаріїв в умовах цифрової трансформації, гібридних загроз і проривних технологій, а також проблеми інформаційних війн, безпекових гарантій і ролі міжнародного публічного права в умовах новітніх викликів.

Розраховано на фахівців з міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, публічного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, а також буде корисним для всіх, кого цікавить окреслене коло проблем.

The collection contains the proceedings of the national research and practical conference "Transatlantic Security and the Role of Ukraine." The materials explore profound shifts in the international security environment driven by intensified strategic competition, a new wave of geopolitical challenges, and the evolving global order. Key topics include transformations in security architecture, the impact of geoeconomic factors, and responses of Western alliances to power-based politics. Particular attention is paid to Russia's war against Ukraine as a catalyst for change in both regional and global security landscapes. The collection highlights Ukraine's strategic role in shaping the European and Euro-Atlantic security systems. It examines cooperation formats with the EU, NATO, and the United States, as well as issues of EU defense policy, strategic autonomy, and transatlantic cohesion. The future of security is addressed through scenarios of emerging threats in the context of digital transformation, hybrid warfare, and disruptive technologies. Also analyzed are challenges related to information warfare, security guarantees, and the evolving role of international public law in response to new global threats.

The collection is intended for professionals in international relations, international and national security, and public administration; for government and local self-government officials; for scholars, educators, and students of all levels. It will also be of interest to all those engaged with the outlined range of issues.

© НТУ «Дніпровська Політехніка», 2025

ЗМІСТ

I. Глобальні трансформації безпеки в умовах стратегічної конкуренції

Ігор ТОДОРОВ. Виклик трансатлантичної єдності з боку адміністрації Д. Трампа.....	4
Віталій САВЧУК. Трансатлантична солідарність в умовах війни: Байден і зміцнення єдності Заходу щодо України	8
Марія НЕМЄЧЕВА. Ренесанс «холодної війни» у ХХІ столітті: стратегічне суперництво і глобальна безпека.....	12
Влада НЄГІНА. Стратегія нової адміністрації Д. Трампа в ізраїльсько-американських відносинах.....	16
Тетяна ЄЛОВА. Застосування стратегічних комунікацій в Україні для захисту національних інтересів.....	18
Олександр НЕПРИЦЬКИЙ. Безпекові пріоритети у роботі органів місцевого самоврядування під час повномасштабного вторгнення російських військ в Україну (на прикладі діяльності вінницької обласної та місцевих рад).....	22
Валерія СИНЯВСЬКА. Тарифна політика як індикатор економічної готовності ЄС до трансформацій у зовнішній торгівлі з США.....	25
Андрій ГРУБІНКО. Велика Британія-ЄС: «Перезавантаження» відносин на тлі сучасних викликів європейській безпеці.....	28
Олександр КОПТЄВ. Провал Будапештського меморандуму та гарантії безпеки для післявоєнної України.....	32
Анастасія ПАТРЕТНА. Можливості проведення операції з підтримання миру в Україні під проводом Коаліції охочих.....	35
Софія МАТВІЮК. Специфіка гібридної агресії росії проти України: досвід інтерпретації.....	45

II. Роль України в європейській та євроатлантичній системі безпеки

Надія РУДІК. ЄС на шляху до глобального лідерства в сфері безпеки.....	49
--	----

Богдан ОЛІНСЬКИЙ. Діяльність Великої Британії у протидії російській агресії.....	53
Олександр РУДІК. Біла книга з питань європейської оборони як крок до європейського оборонного союзу.....	56
Дмитро КОРОТКОВ, Олег КУЗЬ. Європейська безпекова матриця: основні принципи та моделі.....	61
Олександр ЗНАХУРЕНКО. Еволюція оборонної політики ЄС: від автономії до стратегічної співпраці.....	63
Владислав ПОВОЛОЦЬКИЙ. Європейська стратегічна автономія в умовах глобальної турбулентності після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну.....	68
Дарія САМСОНОВА. Вплив України на концепцію «стратегічної автономії» Європи.....	69
Ольга КРАВЧЕНКО. Безпекова партнерство Україна-ЄС: реалії сьогодення.....	73
Анастасія МИРШАВКА. Партнерство Україна-ЄС в контексті протидії гібридним загрозам.....	78
Катерина ДЕРДЕЛЬ. Вплив євроінтеграції на реформи в секторі безпеки та оборони України.....	82
Іван ЩЕРБІНА. Участь України у проєкті Military Mobility в межах PESCO: можливості та обмеження.....	85
Ольга РОДІНА. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА. Розміщення в Україні європейських контингентів як фактор безпеки регіону.....	93
Кирило СОЛОВЙОВ. Виклики та перспективи партнерства України та ЄС в сфері інформаційної безпеки.....	95
Володимир СЕМЕНЮК. Демократична трансформація України: від пострадянської авторитарної системи до європейських стандартів.....	97
Тетяна КУЛИК. Олександра АЛЕКСАНДРОВА. Нова модель сил НАТО.....	102
Владислав ГАРМАШ. Еволюція ролі НАТО в умовах конфронтації з Росією (2014-2025 рр.).....	108
Анастасія САДОМОВА. Політика НАТО з кібербезпеки: методи та виклики.....	111
Олександра КАРАКУЦ. Стратегічне партнерство та взаємні безпекові інтереси України з ЄС і НАТО.....	117
Марія БОМБІК. Від асоціації до членства: що потрібно Україні для повноправного вступу до ЄС?.....	120

Софія МУРАВЬОВА. Формування безпекового трикутника Україна – ЄС – НАТО в умовах трансформації міжнародного порядку.....	124
В'ячеслав КОРОТКИЙ. Роль держав-членів ЄС у забезпеченні спільної інформаційної безпеки.....	128

III. Сучасні виклики, інновації та майбутні сценарії безпеки

Юрій ТЕМІРОВ. Культурно-цивілізаційний вимір міжнародної безпеки..	131
Валерія ТИХОНОВА. Таємна дипломатія.....	135
Микола КОРНІЛЕНКО. Політичне лідерство у ХХІ столітті - вплив на суспільне життя.....	138
Катерина РИБАЛКО. Війна як каталізатор технологічних інновацій: український досвід.....	141
Дарина САДОВА. Соціальні мережі як інструменти сучасної цифрової дипломатії: виклики та можливості для України в умовах глобальної невизначеності.....	143
Богдан Кремінський. Спортивна дипломатія як чинник міжнародних відносин.....	147
Ірина ПАВЛЕНКО. Можливості та обмеження використання ІПСО як інструменту гібридної агресії, альтернативний погляд.....	150
Марія ТЕРЬОХІНА. Цифрова етнографія: меми, фольклор та наративний спротив у гібридній війні.....	155
Олена ОРЕХОВА. Українська протидія російській дезінформації в інформаційній війні.....	158
Поліна ШЛИКОВА. Кібербезпека та протидія дезінформації як складові національної обороноздатності України.....	161
Ольга БАБИЧ. Вплив медіа на протидію політичним наративам під час російсько-української війни.....	163
Олеся ЧЕРГІНЕЦЬ. Застосування «м'якої сили» КНР через призму діяльності інститутів Конфуція.....	166
Валентина БАБІНА. Демократія під час війни: виклики та шляхи збереження.....	168
Єгор ВОВК. Трансформація військово-політичного співробітництва між Китаєм та КНДР.....	173
Тетяна САМОЙЛЕНКО. Трансформація міжнародного публічного права в умовах інформаційної війни.....	176

Анастасія МИРШАВКА

студентка 1 курсу магістерського рівня вищої освіти,
кафедра міжнародних відносин і політичної філософії
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Науковий керівник - д.ф.н., проф. Олег КУЗЬ

ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-ЄС В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ

Російська агресія проти України внесла свої корективи у міжнародний простір, кардинально змінивши підходи до безпеки та співпраці між державами. Гібридні загрози поєднують в собі як традиційні, так і нестандартні методи впливу, які виходять далеко за зону ведення бойових дій (Bilal, 2021). Вони стали одним із ключових питань, що потребують переосмислення підходів до безпеки та вдосконалення засобів протидії не лише для України, а й для всієї європейської спільноти.

Ще починаючи з 2014 року, після вторгнення РФ та анексії Криму, роль Європейського Союзу у протидії гібридним загрозам зростала дедалі більше. У рамках підтриманих ЄС реформ в Україні, зокрема децентралізації, почали з'являтися позитивні зрушення в місцевому управлінні, підвищенні прозорості, зміцненні демократичних інституцій і довіри громадян до держави. Однак варто зазначити, що до 2020 року сфери безпеки та управління конфліктами залишались дещо поза фокусом європейської підтримки, що свідчить про недостатнє усвідомлення масштабів гібридної загрози на початкових етапах (Simone, 2024, p. 58-59).

Утім повномасштабне вторгнення Російської Федерації у 2022 році привернуло увагу європейської спільноти до необхідності комплексного та скоординованого реагування на гібридні загрози. Це стало каталізатором перегляду політики безпеки як самої України, так і Європейського Союзу, оскільки гібридна війна Росії є не просто локальною «проблемою», а глобальною загрозою для демократичного світу. У відповідь на ці події країни ЄС переглянули свої підходи до безпеки та оборони. На саміті у Версалі у березні 2022 року лідери ЄС зобов'язалися зміцнити оборонні спроможності Європи, що було закріплено у Стратегічному компасі.

У березні 2023 року з'явилася Європейська оборонна промислова стратегія (EDIS), яка виявила залежність країн-членів від зовнішніх поставок і наголосила на необхідності спільних європейських інвестицій у оборону. Таким чином, гібридна агресія РФ стала каталізатором глибоких змін у системі європейської безпеки, що охоплюють не лише військову, а й кібер- та інформаційну сфери (Proposal, 2025).

Відповідно до Висновків Європейської Ради та Спільної декларації про підтримку України від 12 липня 2023 року, держави-члени Європейського Союзу

зобов'язались надавати довгострокову підтримку Україні. Йдеться про надання допомоги, спрямованої на зміцнення обороноздатності, протидію дестабілізаційним впливам та запобігання майбутнім актам агресії (Joint, 2024).

Слід також не забувати про те, що існують різні важелі впливу. Одним із таких є санкції, які вважаються вагомими засобами тиску на агресора, оскільки мають на меті змусити уряди та державні установи змінити свою політику шляхом обмеження економічної діяльності (Санкції, n.d).

Восьмого жовтня 2024 ЄС було схвалено нову систему санкцій, спрямовану на зловмисників, які дотичні до дестабілізуючої діяльності проти ЄС та його держав-членів. Дана система спрямована на дії проти фізичних та юридичних осіб, які реалізують політику уряду Російської Федерації, кидаючи виклик фундаментальним цінностям Європейського Союзу, а також безпеці, суверенітету та цілісності його держав-членів. Таким чином, відкривається можливість для боротьби з численними проявами гібридних загроз, до яких відносять втручання у виборчий процес та функціонування державних інституцій, навмисні економічні атаки, порушення роботи критичної інфраструктури або ж важливих суспільних послуг, а також координовані кампанії дезінформації, маніпуляції громадською думкою та іноземне інформаційне втручання (EU, 2025). Подібні інструменти є важливими як ніколи, зважаючи на можливості, які наразі має людство у своїх руках та приносить значне занепокоєння, оскільки великі можливості несуть із собою великі загрози.

Наприклад, у січні 2025 року лідери понад десяти країн Європейського Союзу закликали Європейську Комісію застосувати свої повноваження задля забезпечення європейських виборів від іноземного втручання та маніпуляцій (Костіна, 2025). Дана ситуація в черговий раз доводить той факт, що гібридна війна не обмежується лише зоною бойових дій, а виходить далеко за її кордони, маючи більш глобальних характер та дає можливість вести підривну діяльність спрямовану не тільки безпосередньо на «опонента», а й на його партнерів, з метою цілковито дестабілізувати ситуацію та залишити його без жодної підтримки та шансу на «виживання».

Повертаючись до теми про санкції, станом на 20 травня 2025 року Європейський Союз розширив санкції, що тепер дозволяє охоплювати матеріальні активи, які безпосередньо пов'язані із підривною діяльністю РФ (до прикладу, літаки, судна, нерухомість тощо).

Зокрема, зважаючи на те, наскільки активною та масштабною є пропагандистська діяльність Російської Федерації, ЄС лишає за собою право призупинити дію ліцензій російських ЗМІ та заборонити їм транслювати контент безпосередньо на території ЄС (EU, 2025).

Не можна не пригадати те, що також у березні 2025 року Європейська Комісія представила план кредитного інструменту, що передбачає збір коштів, спрямованих на підвищення обороноздатності країн Європи (Смишляєв, 2025).

Фонд «Дії з безпеки для Європи» (Security Action for Europe, SAFE) покликаний посилити оборонну спроможність, шляхом виділення 150 мільярдів євро у форматі кредитів на оборонні проекти, започатковані в тому числі й через побоювання згортання американської допомоги, а також агресивною політикою РФ. Фонд передбачає фінансування спільних проєктів між країнами ЄС, а також стимулювання розвитку внутрішнього європейського сектору. Однак, з метою отримання фінансування, необхідно відповідати певним вимогам, наприклад, щонайменше 65% вартості проєкту мають забезпечувати компанії, зареєстровані в країнах Європейського Союзу, Європейської економічної зони чи безпосередньо в Україні.

SAFE передбачає фінансування спільних проєктів між країнами ЄС, а також стимулювання розвитку внутрішнього європейського оборонного сектору. Однією з основних умов отримання фінансування є те, що щонайменше 65% вартості проєкту мають забезпечувати компанії, зареєстровані у країнах Європейського Союзу, Європейської економічної зони або в Україні (EU, 2025).

Цікавим та насправді чудовим є й той факт, що країни-члени ЄС розглядають даний проєкт також з позиції надання додаткової військової допомоги Україні. Подібні дії допомагають надалі виконувати власні зобов'язання щодо надання допомоги, а також сприяють підтриманню відносної стабільності всередині європейської спільноти (Tidey, 2025).

Проте співпраця між Україною та Європейським Союзом не обмежується лише питанням фінансування чи введення санкцій. Сфера кібербезпеки, як складова протидії гібридним загрозам, також посідає вагоме місце в даному контексті. В березні 2025 року, під час Київського міжнародного форуму з кіберстійкості, агентства України та Європи підписали меморандум про взаєморозуміння щодо підтримки спільних дослідницьких, інноваційних та фінансованих ЄС проєктів у сфері транскордонної кібербезпеки (Prots, 2025). Подібні дії є надзвичайно важливими для умов сьогодення, коли втручання РФ у міжнародний кіберпростір стає все дедалі частішим та агресивним явищем. Можемо також припустити, що подальша робота над вдосконаленням та застосуванням штучного інтелекту може ускладнити ситуацію та вимагати негайних та «гнучких» дій.

Отже, партнерство між Україною та Європейським Союзом наразі є ключовим в контексті стримування та протидії гібридним загрозам, що охоплює широкий спектр напрямків, починаючи з більш «традиційного» підвищення обороноздатності та завершуючи здійсненням економічного тиску задля досягнення миру та стабільності, оскільки лише рішучі та жорсткі дії здатні дати відсіч та побудувати надійну стратегію захисту. Успішна протидія гібридним загрозам передбачає не тільки миттєву відповідь, а й довгострокове бачення та багатостороннє партнерство, що сприяє формуванню спільного безпекового простору, заснованого на спільних цінностях, обміні досвідом та скоординованих діях.

Також слід зауважити, що важливим аспектом є надання Україні «статусу» повноправного суб'єкта у формуванні нової архітектури європейської безпеки, а не тільки як об'єкта для надання допомоги, яка є найкращою з точки зору партнерів.

Список використаних джерел

- Bilal, A. (2021). Hybrid Warfare – New Threats, Complexity, and ‘Trust’ as the Antidote. *NATO Review*. Retrieved from <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridna-vjna-nov-zagrozi-skladnst-dovra-yak-antidot/index.html>
- EU envoys reach deal on 150 billion euro arms fund. (2025). *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/eu-envoys-reach-deal-150-billion-euro-arms-fund-2025-05-21/>
- EU sanctions against Russia. (2025). *Council of the European Union*. Retrieved from <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-russia/#hybrid>
- Joint Security Commitments between Ukraine and the European Union. President of Ukraine. (2024). Retrieved from <https://www.president.gov.ua/en/news/spilni-bezpekovi-zobovyazannya-mizh-ukrayinoyu-ta-yevropejsk-91801>
- Proposal for a Council Regulation establishing the Security Action for Europe (SAFE) through the reinforcement of European defence industry Instrument. (2025). *European Commission*. Retrieved from https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/6d6f889c-e58d-4caa-8f3b-8b93154fe206_en?filename=SAFE%20Regulation.pdf
- Prots, Y. (2025). Ukraine, EU move to deepen cybersecurity cooperation as Russian threat rises. *The Kyiv Independent*. Retrieved from <https://kyivindependent.com/ukraine-eu-look-to-deepen-cybersecurity-cooperation-as-russian-threat-rises/>
- Simone, A. (2024). Softening the blow: Assessing the European Soft Power Shield Against Hybrid Threats in the Eastern Partnership (EaP). MSc Thesis. *Universitas Masarykiana Brunensis*. Retrieved from <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/47544/A.S.%20MSc%20Thesis.pdf?sequence=1>
- Tidey, A. (2025). Everything you need to know about SAFE, the EU's €150bn defence instrument. *Euronews*. Retrieved from <https://www.euronews.com/my-europe/2025/05/21/everything-you-need-to-know-about-safe-the-eus-150bn-defence-instrument>
- Костіна, І. (2025). ЗМІ: 12 країн ЄС закликали Єврокомісію захистити вибори в Європі від іноземного втручання. *Європейська правда*. Retrieved from <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/01/30/7203751/>
- Санкції – що це таке, навіщо потрібні та які бувають. (n.d) *Termin.in.ua*. Retrieved from <https://termin.in.ua/sanktsii/>

Смишляєв, С. (2025). Країни ЄС погодили створення оборонного фонду на €150 млрд. *Deutsche Welle*. Retrieved from <https://www.dw.com/uk/kraini-es-pogodili-stvorennja-oboronnoho-fondu-na-150-milardiv-evro/a-72597664>

Катерина ДЕРДЕЛЬ

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник - к.іст.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА РЕФОРМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Євроінтеграція України є не лише зовнішньополітичним пріоритетом, а й також великим поштовхом до впровадження багатьох реформ, зокрема й в сфері безпеки та оборони. Реформи у секторі безпеки та оборони не лише посилюють обороноздатність держави, але й сприяють обміну досвідом з європейськими партнерами і дають можливість використати набутий досвід на практиці вже зараз, а також пришвидшують вступ України до ЄС. Хоча сфера безпеки та оборони не є провідним критерієм для вступу в союз, вона відіграє важливу роль, спираючись на спільні інтереси та взаємну зацікавленість сторін.

Із моменту підписання Угоди про асоціацію у 2014 році Україна розпочала амбітну програму реформ, щоб прискорити економічне зростання та відповідати критеріям вступу до ЄС. Це стосується й реформ у секторі безпеки та оборони. За цей період ЄС і фінансові установи виділили понад 17 млрд євро грантів і позик для підтримки реформ (European, 2023). Ця підтримка не лише забезпечила фінансову основу для реформ, але й стимулювала системні зміни у сфері безпеки, розвідки та оборони, завдяки яким українська армія стала більш ефективною у протидії російській агресії та почала працювати за стандартами ЄС та НАТО. Зміни також охоплюють цивільний нагляд за Силами безпеки та оборони, ефективність й прозорість оборонних інституцій, а також зміцнення оборонної промисловості на основі Європейської оборонно-промислової стратегії.

Разом з тим, можна виділити і ряд викликів, які продовжують існувати перед Україною у процесі реформування сектору безпеки та оборони: повільна робота деяких структур та потреба в кращій адаптації українських законів до європейських норм і стандартів. Зокрема, труднощі спостерігаються у діяльності таких інституцій, як Міністерство оборони України, Генеральний штаб Збройних сил, Служба безпеки України, а також інші силові відомства, включаючи Національну гвардію. Причинами цього є складність впровадження нових стандартів, нестача ресурсів, брак фахівців, а також необхідність глибшого

Наукове видання

ТРАНСАТЛАНТИЧНА БЕЗПЕКА ТА РОЛЬ УКРАЇНИ

Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції
За загальною редакцією Тетяни КУЛИК

У авторській редакції

Комп'ютерний оригінал-макет – Тетяна КУЛИК

Обсяг: 12 авт. арк.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті «Дніпровська Політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19